

Verksamhetstillsyn enligt 13 kap 2 § Socialtjänstlagen barnuppdraget 16:3 och 16:6 i Vingåkers kommun.

Beslut

Länsstyrelsen i Södermanlands län riktar kritik mot socialnämnden i Vingåkers kommun då det finns brister i nämndens förhandsbedömningar och barnavårdsutredningar.

Ärendet

Länsstyrelsen har via regeringens regleringsbrev för år 2006 bl.a. fått i uppdrag att granska dokumentation och handläggning av utredningar inom den sociala barnvården i länets samtliga kommuner. Rättssäkerheten för den enskilde samt barnperspektivet skall särskilt uppmärksammas i granskningen.

Tillsynen i Vingåkers kommun genomfördes 21-22 september, 2006. Tillsynen gällde nämndens hantering av inkomna anmälningar som rör barn som riskerar att fara illa 0- 18 år.

Länsstyrelsens syfte med tillsynen har varit att se hur nämnden hanterar inkomna anmälningar. Aktuella frågeställningar har varit:

- Hur beaktar nämnden den utredningstid som anges i socialtjänstlagen?
- Hur beaktar nämnden barnens bästa i de beslut som fattas?
- Granskningen har även omfattat handläggning ur rättsäkerhetsaspekt.

Under tillsynen har länsstyrelsen intervjuat IFO chef och en socialsekreterare

Länsstyrelsen har granskat 12 anmälningar som ej lett till utredning samt 16 utredningar som rör barn. Av de utredningar som länsstyrelsen granskade var hälften pojkar och hälften flickor i ålder 2 – 18 år.

Vingåkers IFO: s organisation

Vingåkers individ och familjeomsorg är en funktionsindeldad organisation. Den består av Barn och ungdom, Missbruk, Försörjningsstöd, Familj rätt samt Skuldsanering.

I barngruppen arbetar 6 handläggare samtliga utom två är socionomer. Två skulle gå BBiC (Barns Behov i Centrum) utbildning under hösten 2006.

Då tillsynen genomfördes hade man ingen 1: e socialsekreterare, det var därför upp till var och en att uppdatera sig inom forskning, utveckla rutiner etc.

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	E-post
611 86 NYKÖPING	Stora torget 13	0155 26 40 00 växel	0155 - 26 71 25	lansstyrelsen @d.lst.se
Organisationsnr	PlusGiro	Bankgiro	Internet	
202100-2262	35174-2	5051-8653	www.d.lst.se	

Det har varit en hög personalomsättning på såväl handläggare och chefer inom IFO.

Vingåkers kommun håller på att ta fram ett rutindokument hur nämnden skall ta emot anmälningar. En genomgång av de mappar som finns och en uppdatering skall ske. Genomgången sker för att få en flexibel organisation ex. då barngruppen har många ärenden och är i behov av att bli avlastade av någon av de andra grupperna. Under kontorstid ansvarar socialsekreterarna för att anmälningar tas emot. Alla kan ta emot anmälningar, därefter samråder de vem som skall ta ärendet. Politiker har jouransvaret efter kontorstid och helger. Vid tidpunkten för tillsynen försökte nämnden att få till stånd ett samarbete med Katrineholm och Flen vad gällde beredskap under helgerna.

Socialnämnden har varit runt på alla skolor och informerat om anmälningskyldigheten. Nämnden har tagit fram en enhetlig anmälningsblankett som skolorna använder idag. Det är två handläggare som främst arbetar med denna fråga. Nämnden anser att de har en bra samverkan med skolorna. Efter BBiC utbildningen anger tjänstemännen att nämnden troligtvis kommer att göra en ny informationsomgång kring anmälningar – de kan då också informera om sitt nya sätt att göra utredningar.

De som handlägger vuxna kan ibland ha oro för barnen i familjer där det förekommer missbruk, socialsekreterare i barnavårdsgruppen kan då sitta med på möten i dessa ärenden. De socialsekreterare som arbetar på ekonomiskt bistånd kan ta kontakt med barngruppen när det gäller kvinnor med barn där det ex. förekommer kvinnofridsbrott. ”Barn” och ”ekonomi” kan då ha gemensamma möten med föräldrar/barn.

Om kommunen har externa alt. kontakter med andra förvaltningar för att diskutera barnkonsekvensanalyser framkom inte vid tillsynen.

Förhandsbedömningar av inkomna barnavårdsanmälningar

Aktgranskning:

Länsstyrelsen har under granskning av de ärenden som nämnden valt att inte inleda utredning enligt 11 kap 1 § socialtjänstlagen funnit följande brister:

- Datum när anmälan inkommit är oklar då det förekommer olika uppgifter när anmälan inkom till nämnden i ett flertal ärenden
- Flera förhandsbedömningar tar mer än fyra veckor från anmälningsdatum
- Det finns inte alltid skriftlig motivering om varför inte utredning inletts
- Det framgår inte alltid vem/vilken befattning som tagit beslut om att inte inleda utredning
- I mer än hälften av förhandsbedömningarna har nämnden inte dokumenterat av vilken anledning den ej haft kontakt med barnen

BESLUT

3(6)

Datum

Dnr

2007-02-26

701-10286-2006

- Dokument som t.ex. yttranden till åklagare, förekommer i pärmen med beslut om att inte inleda utredning
- I flera förhandsbedömningar framgår det inte om barnet är känt sen tidigare
- I hälften framgår det inte vem som är vårdnadshavare
- Det framgår inte av nämndens förhandsbedömnings dokumentationen om det varit någon internsamverkan mellan barnavård, missbruk och försörjningsstöd
- En polisanmälan var hophäftad med fel person

LÄNSSTYRELSENS BEDÖMNING

Länsstyrelsens utgångspunkter

När nämnden får kännedom om någonting genom en anmälan eller på annat sätt, innebär det inte alltid att ett ärende uppkommer. Frågan om nämnden ska inleda en utredning får avgöras från fall till fall vid en s.k. *Förhandsbedömning*. Nämnden måste dock alltid inleda en utredning när andra myndigheter, till vilka nämnden har en skyldighet att yttra sig, begär nämndens yttrande. I dessa fall ska nämnden utan dröjsmål inleda en utredning även om den enskilde inte vill medverka i utredningen.

En förhandsbedömning är inte en mindre utredning utan en bedömning av om nämnden ska inleda en utredning eller inte.

Om förhandsbedömningen leder till ett ställningstagande att inte inleda en utredning enligt 11 kap. 1 § SoL ska detta dokumenteras. Av dokumentationen ska det framgå:

- att en utredning inte inleds,
- datum (år, månad, dag) för ställningstagandet,
- en motivering till ställningstagandet, och
- namn och befattning på den person som gjort ställningstagandet.¹

Ställningstagandet bör antecknas på den handling som initierat förhandsbedömningen.² Denna handling kan vara en skriftlig anmälan eller information som kommit till nämnden. Det kan också vara anteckningar som gjorts av en tjänsteman hos nämnden efter en muntlig anmälan eller muntlig information som kommit till nämnden på annat sätt än genom en anmälan. Om nämnden gjort ställningstagandet att inte inleda en utredning tillförs handlingen antingen en existerande personakt eller sätts in i en pärm för handlingar som inte har föranlett något ärende hos nämnden.

Bedömning

Länsstyrelsen finner att förhandsbedömningarna håller en ojämn kvalitet. Det saknas en gemensam rutin för hur och var förhandsbedömningen ska dokumenteras. Det tar enligt Länsstyrelsen i flera fall för lång tid från att anmälan inkommit tills första kontakt med familjen tas. Det är enligt Länsstyrelsen ytterst olämpligt att jämställa ett åklagaryttrande som en

¹ SOSFS 2006:5 3 kap. 1 §

² SOSFS 2006:5 3 kap. 1 § AR

BESLUT

4(6)

Datum

Dnr

2007-02-26

701-10286-2006

förhandsbedömning för att inleda utredning. Yttrandets beslut är just att besvara begäran om yttrande och det skall därför upprättas en akt.

Länsstyrelsen menar att det är av stor vikt att det framgår i förhandsbedömningarna att nämnden försäkras sig att alla berörda parter är med. Det får därför anses vara en brist att det inte framgår vilka som är vårdnadshavare för barnet.

Länsstyrelsen finner att barnens situation i förhandsbedömningarna inte håller den kvalitet som gör att nämnden kan anses beakta barnperspektivet.

Med hänvisning till ovanstående konstaterar Länsstyrelsen att nämndens hantering av förhandsbedömningarna har sådana brister att rättsäkerheten hotas.

En förklaring till ovanstående skulle kunna vara den höga personalomsättningen inom IFO, vilket kan ha försvårat för nämnden att ta fram riktlinjer och rutiner.

Utredningar

Aktgranskning:

Länsstyrelsen har under granskning av de ärenden som nämnden valt att inleda utredning enligt 11 kap 1 § socialtjänstlagen funnit följande brister i dokumentationen:

- Missbruksproblematik syns inte trots att det framgår av anmälan samt att nämnden har egna uppgifter om det
- I flertalet fall är barnens nätverk dåligt belyst
- Det är lång tid från det att anmälan inkommit till att nämnden fattar beslut om att inleda utredning enligt 11 kap 1 § socialtjänstlagen
- Det är olika datum när anmälan inkom och när den registreras
- Interna kontakter med andra enheter saknas i dokumentationen.
- Samtycke till att nämnden tar externa kontakter saknas i dokumentationen
- Faktorer runt familjen saknas t.ex. bostadssituation, familjehistorik och ekonomisk situation.
- Barnets fysiska hälsa, risker (t.ex. droger) och samspel med andra är ej belysta
- Brister i att belysta föräldrarnas förmåga
- I vissa fall styr föräldrarnas behov, inte barnens
- Utredningsmetoderna är olika beroende på handläggare
- Helhetssyn saknas i flertalet utredningar
- Utredningarna saknar långsiktighet, de visar mer hur den akuta situationen ser ut.
- Utreder enbart det anmälan innehåller även om ny information inkommer.
- Det är oklart varför utredningarna avslutas i vissa fall. Den aktuella situationen för barnet har i ett fall försämrats, trots detta lägger nämnden ner utredning utan åtgärd.

Länsstyrelsen kan konstatera att nämnden hållit sig inom fyra månader i samtliga ärenden. Vidare visar tillsynen att observationer av små barn, när sådana gjordes, belyste

BESLUT

5(6)

Datum

Dnr

2007-02-26

701-10286-2006

deras beteende på ett bra sätt. I flertalet av utredningarna talade nämnden med barnet eller har försökt att göra detta. Av dokumentationen framgår det i några fall att barnen inte ville samtala med nämnden. Vid ett fall var barnet dock med under mötet med socialnämnden.

Nämnden har tagit fram anmälningsblanketter till andra myndigheter samt att nämnden skickar bekräftelse på att nämnden mottagit anmälan.

LÄNSSTYRELSENS BEDÖMNING

Länsstyrelsens utgångspunkter

Socialnämnden skall utan dröjsmål inleda utredning av vad som genom ansökan eller på annat sätt har kommit till nämndens kännedom och som kan föranleda någon åtgärd av nämnden [11:1 SoL]

Vid en utredning om socialnämnden behöver ingripa till ett barns skydd eller stöd får nämnden, för bedömningen av behovet av insatser, konsultera sakkunniga samt i övrigt ta de kontakter som behövs.

Utredningen skall bedrivas skyndsamt och vara slutförd senast inom fyra månader. Finns det särskilda skäl får nämnden besluta att förlänga utredningen för viss tid.

Den som berörs av en sådan utredning skall underrättas om att en utredning inleds [11:2 SoL]

Insatser inom socialtjänsten skall vara av god kvalitet.

För utförande av socialnämndens uppgifter skall det finnas personal med lämplig utbildning och erfarenhet.

Kvaliteten i verksamheten skall systematiskt och fortlöpande utvecklas och säkras. (3 kap 3 § socialtjänstlagen)

Länsstyrelsen finner att utredningarna saknar viktiga faktorer, såsom familjehistorik och menar därför att nämnden inte uppfyller kravet för att utredningarna kan anses beakta barnperspektivet.

Länsstyrelsen konstaterar att observationerna på små barn, när sådana gjordes, belystes på ett bra sätt. Länsstyrelsen finner det också positivt att det i flera ärenden framgår varför nämnden ej samtalat med barnen.. Det är dock Länsstyrelsens mening att detta är en uppgift som borde framgå i samtliga ärenden då socialsekreteraren inte talat med barnet.

Länsstyrelsen finner det dock oroväckande att en utredning avslutas trots att oron snarare har stigit än minskat vad gäller barnets situation.

För att få en större rättsäkerhet i ärendehantering anser Länsstyrelsen att socialnämnden har behov av att ta fram tydliga rutiner för att få en jämnare kvalitet i utredningarna.

BESLUT

6(6)

Datum

Dnr

2007-02-26

701-10286-2006

Länsstyrelsen är av samma uppfattning som vid förhandsbedömningarna att en förklaring till ovanstående kan bero på den höga personalomsättningen inom IFO vilket kan ha försvårat för nämnden att ta fram riktlinjer och rutiner.

Ramona Persson

Tor Nilsson